AHMED BİN EBÜ'L-HAYR

Evliyânın büyüklerinden. Künyesi Ebü'l-Abbâs olup ismi, Ahmed bin Ebü'l-Hayr es-Sayyâd'dır. Kerâmet sahibi olan Ebü'l-Abbâs hazretleri, tasavvuf yolunun edebini Fakîh İbrâhim el-Feşelî'den öğrendi. Talebelerinden Şeyh İbrâhim bin Beşşâr, Ebü'l-Abbâs Ahmed bin Ebü'l-Hayr hazretlerinin kerâmetlerini anlatan müstakil bir eser yazmıştır. Ebü'l-Abbâs hazretleri, 579 (m. 1183) senesinde Zebîd şehrinde vefât etti ve oraya defnedildi. Kabrini ziyâret edenler istifâde etmekte, hastalar şifâ bulmaktadır.

Doğru yolu bulması şöyle anlatılır: "Gençliğinde, herkes gibi gününü gün ederdi. Bir gece uykuda iken rü'yâsında birisi geldi ve "Ey Sayyâd kalk namaz kıl" dedi. Fakat o, abdestin nasıl alınacağını ve namazın nasıl kılınacağını bilmiyordu. Hemen kalktı ve sorarak abdestin alınışını, namazın kılınışını öğrendi ve kılmaya başladı. O zamanlar yirmi yaşlarında idi."

Kendisi anlatır: "Bir gece uyurken yine rü'yâda o kişi geldi ve "Ey Sayyâd kalk" dedi. Ben de kalktım. Ne göreyim, o şahıs karşımda duruyor. "Beni ta'kib et" deyip, beni Zebîd şehri câmisine götürdü. Orada saflar hâlinde durmuş namaz kılan çok kimse vardı. Hepsi bembeyaz elbiseler giymişlerdi. Herbirinin alınları pırıl pırıl parlıyordu. O kişi bana, "Haydi abdest al, onlarla beraber namaz kıl" dedi. Ben de abdest alıp, onlarla birlikte namaz kıldım. Namazımız güneş doğuncaya kadar sürdü. Sonra hepsi kayboldu. Nereye gittiklerini bilmiyorum. Uzun bir süre o câmide kalarak ibâdet ettim. Bu arada, o kişi ba'zan bana yiyecek, içecek ve tatlılar getirir, "Buyur ye!" derdi. Ben de, "Birşey istemem" deyince kaybolurdu. Evime, çoluk-çocuğumun yanına geldiğimde, evdekiler; "Bunları birisi getirdi" dediler."

Şöyle anlatılır: "Ebü'l-Abbâs hazretleri birgün kabristanda uyudu. Bir ara kuvvetli bir ses ile uyandı. Aklı başından gitti. Bir süre kimseyi tanımadı. Ba'zan alnını secdeye koyar, saatlerce böyle kalırdı. Ancak zarurî ihtiyâçlarını karşılamak için başını secdeden kaldırırdı. Daha sonra eski hâline döndü. Fakat bir gözü perdelenmişti. Ba'zıları bunun sebebini sordular. Durumu onlara anlatınca, "Sen, bu sözlerinde acizlik gösteriyorsun, ey zayıf insan" dediler. Ahmed Sayyâd hazretleri, eliyle gözünü mesh etti. O esnada eskisinden daha iyi görmeye başladı. Oradakiler, özür diliyerek tövbe ettiler."

Velî zâtlardan biri anlatır: "Birgün kalabalık bir cemâat olarak "El-Fâze" mescidine gittik. Orada Ahmed Sayyâd hazretlerini gördük. Yanında bir genç vardı. Ona, "Bu sizin talebeniz midir?" diye sorunca, bize cevap vermedi. O zaman gence, "Bu zât sizin hocanız mıdır?" diye sorduk. Genç "Evet" dedi. Biz de, "Ey Ahmed Sayyâd! Bu genç size talebe oldu" dedik. O zaman, "Evet, talebemdir" buyurdu. Biz de, "Eğer bu sizin talebeniz ise, ona emredin denizin üzerinde yürüyüp, o dağdan bir taş getirsin" dedik. Sonra deniz kenarına gitti ve gence hitaben, "Yavrum, su üzerinde yürüyerek git ve dediklerimi getir" buyurdu. Genç, yerde gider gibi denizin üzerinde gitti ve istediğimizi getirdi. Oradaki cemâat olan biz, Allahü teâlânın sevgili bir kulundan böyle bir istekte bulunduğumuz için çok pişman olduk ve ondan özür diledik. O da, bizim özrümüzü kabûl buyurdu ve bize duâ etti."

İbrâhim bin Beşşâr anlatır: “Birgün cemâat hâlinde Ahmed Sayyâd hazretlerinin huzûrunda idik. İçeriye, kadı Ebû Bekr bin Ebî ikâme girdi. Ahmed Sayyâd hazretleriyle bir süre sohbet etti. Sonra kalkıp cemâate, “Beni biraz dinleyiniz. Size ba’zı şeyler söyliyeceğim. Ahmed Sayyâd hazretleri, birgün benim içinde bulunduğum bir topluluğun yanına geldi. O esnada herkes ayağa kalktı. Ben de orada olanlara uyarak ayağa kalktım. Sonradan cemâate dedim ki; “Niçin ayağa kalkıyorsunuz? O âlim değil. Ümmî birisidir” Oradakiler, bana onun büyüklüğü hakkında ba’zı şeyler anlattılar. Ben de, “Ona İmâm-ı Gazâlî hazretlerinin kitabından birşey sorulsa bilemez” dedim. Bir saat sonra Ahmed Sayyâd hazretleri geri döndü. Herkes yine ayağa kalktı. Ben de onlara uyup kalktım. Bana dönüp buyurdu ki: “Kâdı efendi, ba’zı kimseler benim hakkımda, bu zât için niçin ayağa kalkıyorsunuz. O âlim değil, ümmî birisidir. Kendisine İmâm-ı Gazâlî hazretlerinin el-Vasît, el-Basît kitaplarından birşey sorulsa anlıyamaz bile diyorlar. Şimdi o mes’eleler, şöyle şöyle şöyledir” diyerek sonuna kadar izah buyurdu. Sonra ben, kendisinden özür dileyerek tövbe ettim. Ey cemâat işte bu zâtın kıymetini bilelim” dedi.”

Ahmed Sayyâd hazretleri, birgün kalabalık bir toplulukta sohbet ediyordu, içlerinden biri şöyle düşündü: “Ba’zı evliyâ çok kerâmet gösteriyor. Bu zâtın kerâmetini göremiyoruz. Birçok evliyâ, uçarak hacca gidiyor, arslanlar onlara hizmet ediyor. Bunda böyle hâllerin görünmemesinin sebebi nedir ki?” Ahmed Sayyâd hazretleri sohbetlerinde şöyle buyurdular: “Kerâmet göstermek şart değildir, istesek Allahü teâlâ bize de birçok kerâmetler ihsân eder. Fakat biz böyle kalmağı daha çok istiyoruz.”

Ahmed Sayyâd hazretlerine birçok hasta kimseler getirilir, duâ etmesi istenirdi. Duâ ettiği kimseler, Allahü teâlânın izniyle iyileşip giderlerdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Câmi’u kerâmât-il-evliyâ cild-1 sh. 294